
ФИНАНСОВАТА НАУКА В ПРОМЕНЯЩА СЕ ЕВРОПА – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ

Проф. д-р Андрей Захариев

*Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов,
катедра „Финанси и кредит”*

Резюме: С отбелязването на 65-годишнината от създаването на първата българска академична катедра по финансови науки (7–8 април 2017 г.) в СА „Д. А. Ценов” – Свищов се даде достойна оценка и се откри дебат за съграденото през годините, предизвикателствата пред настоящето и перспективите за развитие в бъдещето. Проведената международна научнопрактическа конференция на тема: „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” регистрира подобаващ интерес от страна на български и чуждестранни учени, работещи в областта на финансите, както и от представители на финансовата практика. Участие в научния форум взеха 104 души от седем държави и два континента, с 92 доклада по проблемите на корпоративните финанси, инвестициите, публичните финанси, банковото дело и макрофинансовата политика. Катедрата – домакин подготви шест пленарни доклада чрез нейни представители в шестте йерархични нива на академичното развитие: студенти, докторант, асистент, главен асистент, доцент и професор.

Ключови думи: финансова наука, катедра „Финанси и кредит”.

JEL: A11, G10, G20, G30.

На 8 април 2017 год. се отбелязаха 65 години от основаването (с решение на Държавния комитет за наука, изкуство и култура) на катедра „Финанси и кредит” в СА „Д. А. Ценов” – Свищов. Това е първата българска финансова катедра, дала висококачествено образование на над 25 хиляди студенти, намерили успешна реализация в областта на корпоративните финанси, банковото дело и публичните финанси в страната и чужбина. Възпитаници и преподаватели на катедрата в мо-

мента има във всички сфери на обществения живот и икономиката у нас и зад граница. Над 300 души уважиха събитието, започнало на 7 април 2017 г. с тържествено заседание на катедрения съвет в аулата на Свищовската академия.

I.

С думите „65-годишнина означава уважение и респект към миналото, оценка на настоящето и вектори за бъдещето” бе открита тържествената церемония по честване на годишнината. С отдаване на заслужено признание и благодарност към личностите, допринесли за създаването и развитието на катедрата и за хилядите випускници от различни поколения, настоящата генерация учени – финансисти заяви уважение към силата на традициите и съграденото от първостроителите.

Сред официалните гости на церемонията бяха ректорът доц. д-р Иван Марчевски, кметът на Община Свищов – Генчо Генчев, Нина Стоянова – подуправител на БНБ, проф. Румен Брусарски – зам.-министър на финансите, бившите ректори на Стопанската академия: проф. Делчо Порязов, проф. Димитър Панайотов, проф. Методи Кънев, доц. Здравко Георгиев и проф. Нено Павлов, проф. Елена Маркина – зам.-ректор на Московския финансов университет при правителството на Руската федерация, представители на първостроителите на финансовата школа и предишни ръководители на катедрата, председателят на Съюза на икономистите в България – проф. Татяна Хубенова, ръководителят на катедра „Финанси” при УНСС – доц. Пресиана Ненкова, доц. д-р Стоян

Александров – възпитаник на катедрата в Свищов, финансов министър и дългогодишен ръководител на финансовата катедра в УНСС.

След решение на катедрения съвет личности и институции с принос в развитието на финансово-кредитната теория и практика в България бяха удостоени с почетни медали „65 години катедра „Финанси и кредит““. Медалът е реплика

ка от 12 тройунции на древния златен медальон „*Solidus*“, отлят чрез галванопластика и отсечен от Юстиниан I през 535 г. от н.е. Почетните медали бяха връчени в ковчеже – символ на мисията на финансиста да пази държавното съкровище.

Почетните медали бяха връчени на проф. д-р Делчо Порязов, проф. д-р ик.н. Велчо Стоянов, проф. д-р ик.н. Цветан Коцев, на родственниците на проф. Минко Русенов и проф. Радков Радков, на ректора СА „Д. А. Ценов“, както и на представителите на БНБ, Министерството на финансите, Община Свищов, УНСС, Московския финансов университет и Съюза на икономистите в България. Почетни медали получиха и всички, участващи в тържествата, бивши ректори, както и бившият финансов министър доц. Стоян Александров. По инициатива на преподаватели от катедрата, бе обявено учредяването на фондация „Проф. д-р Минко Русенов“, носеща името на патрона на катедрата и неин създател и първи ръководител.

Честванията продължиха с тържествена сесия на Общински съвет – Свищов по удостояване на проф. д-р Делчо Порязов със званието „Почетен гражданин на град Свищов“, присъдено му за големи заслуги към развитието на Свищов и Стопанската академия. На тържеството бе представен и монографичен летопис „Първостроители на Свищовската финансова школа“ (Лилова & Захариев, 2017), посветен на работата, живота и приноса на основателите на катедрата и нейните най-видни учени, чието отпечатване е дарение от г-н Нейко Генчев, управител на издателство „Фабер“ във Велико Търново.

Сред проявите, посветени на 65-годишнината на катедрата, бе студентската научна конференция „Финансиада’ 2017”. Тя предизвика за участие близо 70 студенти, които представиха 59 доклада по теми, свързани с публичните финанси, корпоративните финанси, инвестициите и банковото дело. В рамките на двудневните чествания бе подредена и музейно-библиотечна експозиция „Свищовска финансова школа”, посвете-

на на научните достижения на дванадесет най-видни свищовски учени, свързали своята кариера с Алма Матер в Свищов и финансовата наука. С активното участие на г-жа Анка Танева, директор на академичната библиотека „Акад. Никола Михов”, и доц. Стефан Симеонов бяха представени единствени по рода за България библиотечни документи, написани от първостроителите на финансовата наука у нас.

За честванията бе изготвен и специален телевизионен клип за катедрата и Академията, излъчен по БНТ и други медии и достигнал до стотици хиляди зрители.

II.

В рамките на тържествените чествания бе официално открита международна научнопрактическа конференция на тема: „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа”. Организатори на конференцията бяха катедра „Финанси и кредит” при СА „Д. А. Ценов” и катедра „Финанси” на Университета за национално и световно стопанство в София. Конференцията регистрира рекорден интерес от страна на български и чуждестранни учени, работещи

в областта на финансите, както и от представители на финансовата практика. Участие във форума взеха 104 учени от седем държави и два континента. В сборник с общ обем от 600 страница бяха публикувани 92 доклада по проблемите на корпоративните финанси, инвестициите, публичните финанси, банковото дело и макрофинансовата политика. Катедрата, организатор на честванията, представи пред научната общност, чрез шест пленарни доклада, основни научни проблеми, попадащи във фокуса на актуалните научните изследвания, провеждани от генерациите учени – финансисти.

Шестте доклада бяха подготвени от представители на катедра „Финанси и кредит” от шестте нива в академичното развитие, както следва: студенти, докторант, асистент, главен асистент, доцент и професор.

Пленарният научен доклад от Антоанета Кулаксъзова и Александра Петрова, студенти от спец. „Финанси”, 4-ти курс в ОКС „бакалавър”, двукратни участници в националното състезание за професионални финансови аналитици CFA Research Challenge, бе със заглавие „**Проблеми и решения пред оценяването на публични компании**”. Докладът имаше за изследователска цел определяне подбора на най-добрия и най-широко приложим метод за оценка на акции чрез емпирично тестване, което да се постигне чрез „back testing”, анализ и сравнение. За обект авторите посочват компаниите от „Premium” сегмента на Българската фондова борса, които са избрани за представителна извадка, а като субект – моделите за оценка на стойността на компанията. В резултат от изследването чрез пленарния студентски доклад е установено „доказването на факта, че в условията на несъвършени развиващи се пазари традиционното оценяване с дисконтови модели отстъпва значимостта си на сравнителното оценяване”. Последното е препоръка към практиката, „че е най-добре да се използват методите на сравнителното оценяване, тъй като на база проведеното емпирично изследване те имат най-висока обяснителна способност” (Кулаксъзова & Петрова, 2017, стр. 214).

Пленарен научен доклад от докторант Никола Илиев (стипендиант на БНБ) бе разработен и представен под заглавие „**Приложение на активен портфейлен мениджмънт на европейски капиталови пазари**”. Целта на доклада е да се апробира методологията на активния портфейлен мениджмънт емпирично, тествайки я върху извадка от активи, котиращи на европейските капиталови пазари. Авторът определя за обект на изследване „активите, в частност акции на публично търгувани компании, спрямо които ще се реализира активен портфейлен мениджмънт”. Предметът на изследване са доходностите на селектираните акции, „декомпозирани в компонентите им пасивна и алфа, където първата се реализира при състояние на пазарно равновесие, а втората – при състояние на отклонение от същото”. За теза в доклада бе възприето твърдението, че „реализирането на алфа на европейските капиталови пазари е възможно също толкова, колкото и на американския капиталов пазар, традиционно приеман като обект на изследване на всички разработки в областта на активния портфейлен мениджмънт“ (Илиев, 2017, стр. 378). В резултат на изследването докт. Илиев извежда следните изводи и препоръки: „Безспорна е тенденцията – европейските капиталови пазари, макар и развити, са далеч от ефективните и позволяват реализацията на алфа доходност посредством използването на предиктори“. Същото се установява и при анализ на капиталовите пазари в периода 2015–2017 г. по стилове, „където са налице множество източници на алфа, най-добре представящи се от които се оказват моментумът и капиталовата ефектив-

ност, а най-зле представящи се – размерът и волатилността.“ При оценката на капиталовата ефективност се установява, че по-скоро е налице обвързаност с представянето на компанията, която стои зад актива. Авторът прави следното заключение: „В случая с размера – по-големите компании очевидно не реализират по-висока доходност, познато от теорията още от 80 години, докато волатилността е възможност, но не и сигурност за реализация на отклонение.” Установява се и „...тенденция, при която почти всички индустрии са съпоставими, с изключение на ИТ, Телеком и Здравеопазване, при които се наблюдава загуба. От значение обаче, поне за здравеопазването, е къде – в случая това се случва във Франция, Австрия, Швеция, Финландия, Дания и Швейцария – държави със силно държавно здравеопазване, явяващо се конкурент на сектора здравеопазване, респективно възможността за реализация на активна доходност от търговия с акциите на компании от същия (Илиев, 2017, стр. 182-183)“.

Пленарен научен доклад от асистент Живко Тодоров (задочен докторант в катедра „Финанси и кредит“) със заглавие „**Предикторни модели за оценка спреда по държавните облигации**“ имаше за цел „провеждане на критичен анализ и селекция на най-подходящия модел от групата на т.нар „модели за корекция на грешките във времето“ (*Error Correction Models*) за точна и достатъчно правдоподобна оценка изменението на спреда на държавните облигации на всяка една страна“ (Тодоров, 2017, стр. 352). В резултат на изследването авторът установява, че: „Първо, налице е достатъчно гъвкав механизъм, установяващ наличието на отклонения от равновесните равнища в минали периоди, които следва да определят и една част от текущото поведение на спреда по държавните облигации. Резултатите от приложението на модифицирания модел следва да предоставят достатъчно обективна пазарна оценка за промените в облигациите вследствие проявлението на локални и/или наднационални шокове; Второ, въпросните модели предоставят информация за нивото на постигната интеграция между отделните страни. Тази информация е инкорпорирана в коефициента на корекция и времето за възстановяване към равновесното ниво (съвместно изменение). Колкото този времеви интервал е по-голям, толкова рисковата добавка, респ. „спредът“ между страните ще нараства“ (Тодоров, 2017, стр. 360-361)“.

В пленарен научен доклад на гл. ас. д-р Цветан Павлов (научен секретар на катедрата) на тема „**Поведенческо моделиране на пазарната изменчивост на българския капиталов пазар**“ бе поставена за основна цел да се „изследва до каква степен отклоненията от справедливите нива в изменчивостта на акциите, котиран на българския капита-

лов пазар, са резултат от влиянието на социалнопсихологически фактори” (Павлов, 2017, стр. 119). В резултат на изследването авторът установява под формата на изводи, че:

„Първо. Спецификите на човешката психология при формирането на убеждения и вземането на финансови решения в условията на несигурност оказват влияние върху изменчивостта на българския капиталов пазар. Волатилността на БФБ може да бъде пресъздадена от промените в паричните потоци (водещият фактор), които инвеститорите погрешно оценяват, поради евристичните консерватизъм, представителност, закотвяне и прилагане на ирационални промени в рисковите предпочитания, формирани от миналата и очакваната доходност; Второ. Предложеният поведенчески модел дава възможност за надеждна прогноза на бъдещите нива на SOFIX, когато са налични достатъчно данни за очакваните FCFE през текущата година (период) и сравнително постоянен темп на растеж на БВП. При рецесия или непостоянство в динамиката на БВП моделът трябва да си използва предпазливо; Трето. Имплицитната изискуема премия на акционерите е своеобразен индикатор на нерационалните пазарни настроения. Приложението на IEP в практиката следва да се обвърже с процесите по алокация на ресурсите и маркет-тайминг стратегиите при управлението на инвестиционните портфейли. При поредни намаления на IEP, в условията на растящ пазар е наличен сигнал за надценяване на активите, а в обратната ситуация – за подценяване; Четвърто. Паралелно с доходността и риска е редно, инвестиционната общност да отделя внимание и на индикатори като IEP, които позволяват измерване на вероятността от наличието на балони в цените на акциите. В тази насока е полезно да се следи и динамиката на производителността на труда, и коефициента на безработицата, защото невинаги са необходими нови екстремни стойности на IEP, за да се „спука” развилят се спекулативен балон“ (Павлов, 2017, стр. 130-131).

В пленарен научен доклад на доц. д-р Стоян Проданов (изпълнителен директор на общозастрахователно дружество „Бул Инс” АД) на тема „**Финансови и технологични иновации, променящи парадигмата на застраховането**” бе поставена за основна цел изследване „появата, еволюцията и бъдещето на следните явления, притежаващи потенциала да променят из основи парадигмата на застраховането, включващи: (1) Секюритизацията в застраховането – трансфер на застрахователен риск към капиталовите пазари; (2) Концепцията „Интернет на нещата” (*Internet-of-things*) – застрахователни аспекти; (3) Приложения на Блок-верижната технология и Смарт-контрактите в застраховането” (Проданов, 2017, стр. 283-284). В резултат на изследването авторът установява под формата на изводи, че: „Първо. Застрахователно-обвързаните

ценни книжа разкриват нови възможности пред застрахователите. Те могат да се занимават с подписваческата политика, без да поемат целия риск. От друга страна, застрахователите могат да избират по-изгодната алтернатива между традиционния презастрахователен договор и презастрахователен договор с дружество със специална презастрахователна цел; Второ. Интернет на нещата (*Internet-of-things*) е сред областите с идентифициран огромен потенциал да промени съществуващите бизнес практики в застраховането, да създаде нови модели, да се слее с други авангардни области на навлизане на *insurtech*; Трето. Съществува огромен потенциал за развитие на финансовата и застрахователната индустрия, свързан с прилагането на блокверижната технология. ... „новите информационни технологии обаче могат да унищожат стойността на застрахователя. Промяната в бизнес модела на традиционното застраховане може да доведе до намаляване на печалбите на застрахователите и общата стойност на индустрията за сметка на ползите за крайните потребители. Новите възможности за застрахователите, очертаващи се от прилагането на Блокверижната технология и Смарт-контрактите, ще определят нови фаворити в борбата за потребителското доверие и нови губещи, трудно създаващи търсената от инвеститорите доходност” (Проданов, 2017, стр. 286-291).

Шестият катедрен планарен доклад бе изготвен от проф. Андрей Захариев (ръководител на катедрата) на тема „**Валутният пазар – глобални и национални тенденции (2007–2016 г.)**”. Имаше за цел да установи „основни тенденции на националния и международния валутни пазари върху основата на методика за тригодишни наблюдения на Банката за международни разплащания в Базел чрез проведените през 2007, 2010, 2013 и 2016 г. съпоставими международни статистически измервания”. В първата част от доклада с фокус върху глобалния валутен пазар е установено, че отчетеният в последното глобално проучване на BIS към м. април 2016 г. дневен оборот на *net-net* база от \$5,067 трлн. е равен на 6,73% от прогнозния световен БВП за 2016 г., който от своя страна е с прогнозен размер от \$75,25 трлн., или това е производството на световен БВП за 24,58 работни дни (вж. Таблица 1).

Представеният аналитичен разрез на тенденциите на глобалния и националния валутен пазар позволява на автора да установи, че: Първо. Тригодишните периодни наблюдения през 2007, 2010, 2013 и 2016 г. на глобалния валутен пазар формират устойчив тренд на нарастване на дневните обеми валутна търговия, които спрямо базисната 2007 г. нарастват 1,52 пъти в края на периода (от \$3,424 трлн. до \$5,067 трлн.) при среден дневен оборот от \$4,43 трлн., със стандартно отклонение от \$948 млрд. и коефициент на вариация от 21,4%. Второ. Тригодишните

периодни наблюдения през 2007, 2010, 2013 и 2016 г. на българския валутен пазар формират устойчив тренд на нарастване на дневните обеми валутна търговия, които спрямо базисната 2007 г. нарастват 3,14 пъти в края на периода (от \$0,563 млрд. до \$1,767 млрд.) при среден дневен оборот от \$1,207 млрд., със стандартно отклонение от \$0,581 млрд. и коефициент на вариация от 48,14% (Захариев, 2017, стр. 408-409).

Таблица 1. Дневен оборот на глобалния валутен пазар (2007–2016 г.) и световен БВП

<i>в млрд. USD</i>	2007	2010	2013	2016
Инструменти на валутния пазар	3324	3971	5345	5 067
Спот трансакции	1005	1488	2046	1 652
Форуърдни сделки	362	475	680	700
Суапове на валутния пазар	1714	1759	2228	2 378
Валутни суапове	31	43	54	82
Опции и други продукти	212	207	337	254
Световен БВП	57756	65853	75471	75250
Дял на дневния валутен оборот в световния БВП	5,76%	6,03%	6,98%	6,73%

Източник: (BIS, 2016); (IMF, 2016) с допълващи авторски изчисления.

Основният извод от пленарния доклад е, че „посткризисното възстановяване на глобалната икономика през призмата на валутната търговия е вече факт. Българският валутен пазар устойчиво догонва показателите за оборот на глобалния пазар и представлява неотменима позитивна характеристика за страната ни, като действаща пазарна икономика, член на ЕС и скорошен кандидат – член на Евророната (Захариев, 2017, стр. 409).

* * *

С проведената 65-годишнина на финансовата катедра в Свищов се потвърди старата максима, че зачитането на традициите е живителен корен за проектите на бъдещето. Поредицата събития показаха обществената и научна значимост на катедра „Финанси и кредит” като научен център и желан партньор в международен, научен и обществен план. Със своите 25 хиляди възпитаници (150 докторанти, 10 хиляди бакалав-

ри, 13 хиляди магистри и над 2 хиляди специализанти) катедрата е еманация на завета на Дарителя Димитър Апостолов Ценов, в чието завещание е определено „Дисциплините, които ще се преподават, трябва да обгръщат търговските науки; **финансовите науки**; търговското право; **банковото дело**; науките по застрахователно дело и др.” Вече сто и пет години след подписаното на 1 септември 1912 година завещание в свищовската Алма Матер „волята на Дарителя – да се изучават финансови и банкови науки във Висшето търговско училище в Свищов” (Лилова & Захариев, 2017, стр. 9) продължава да има своята успешна и всепризната реализация в лицето на катедра „Финанси и кредит” – първата академична катедра по финансови науки в България.

Използвани източници

- BIS. (11 12 2016 г.). *Triennial Central Bank Survey*. (BIS, Ред.) Изтеглено на 15 3 2017 г. от Bank for International Settlements: www.bis.org/publ/rpfx16.htm
- IMF. (10 10 2016 г.). *World Economic Outlook*. Изтеглено на 10 3 2017 г. от IMF: <http://statisticstimes.com/economy/countries-by-projected-gdp.php>
- Захариев, А. (2017). *Валутният пазар – глобални и национални тенденции (2007–2016 г.)*. Сборник доклади от международна научно-практическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017). Свищов: АИ „Ценов”.
- Илиев, Н. (2017). *Приложение на активен портфейлен мениджмънт на европейски капиталови пазари*. Сборник доклади от международна научнопрактическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017). Свищов: АИ „Ценов”.
- Кулаксъзова, А., & Петрова, А. (2017). *Проблеми и решения пред оценяването на публични компании*. Сборник доклади от международна научнопрактическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017). Свищов: АИ „Ценов”.
- Лилова, Р., & Захариев, А. (2017). *Първостроители на Свищовската финансова школа*. В. Търново: ФАБЕР.

- Павлов, Ц. (2017). *Поведенческо моделиране на пазарната изменчивост на българския капиталов пазар. Сборник доклади от международна научнопрактическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017)*. Свищов: АИ „Ценов”.
- Проданов, С. (2017). *Финансови и технологични иновации, променящи парадигмата на застраховането. Сборник доклади от международна научнопрактическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017)*,. Свищов: АИ „Ценов”.
- Тодоров, Ж. (2017). *Предикторни модели за оценка спреда по държавните облигации. Сборник доклади от международна научнопрактическа конференция „Съвременни предизвикателства пред финансовата наука в променяща се Европа” (7-8 април 2017)*. Свищов: АИ „Ценов”.

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXX, КНИГА 2 – 2017

СЪДЪРЖАНИЕ

Делчо Порязов

Заветни моменти за икономиката и обществото / 3

Андрей Захариев

Финансовата наука в променяща се Европа – предизвикателства и перспективи / 18

Димитър Канев

Защо победи Тръмп – отговорът на теорията на перспективите / 30

Атанас И. Владиков

Пазарът на труда на ЕС (разгледан през призмата на еластичностите) / 44

Калина Л. Дурова

Кохезионната политика на Европейския съюз: еволюция, предизвикателства и перспективи / 55

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Георги Иванов – зам. главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Румен Лазаров
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Анатолий Асенов
Доц. д-р Пресияна Ненкова

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация – федерална държавна образователна институция за професионално образование, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. Лестър Лойд-Ризън – Директор на Центъра по международен бизнес към Международното бизнес училище Ашкрофт, Кембридж, Великобритания
Проф. Кен О’Нийл – Ръководител на катедра по предприемачество и развитие на малкия бизнес към Департамента по маркетинг, предприемачество и стратегии на Университет Ълстер, Северна Ирландия
Проф. Ричард Торп – Бизнес школа на Университета Лийдс, професор по развитие на управлението, зам.-директор на Киурт институт, Лийдс, Великобритания
Проф. д-р ик.н. Андрий Крисоватий – Тернополски национален икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Ректор на Молдовската академия за икономически изследвания, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Президент на Сената на Университета Валахия – гр. Търговище, Румъния, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Ректор на Одеския държавен икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Ректор на Умански национален аграрен университет (Украйна)
Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Първи зам.-ректор по научно-педагогическа и научна работа, Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман” (Украйна)

Екип за техническо обслужване:

Анка Танева – стилев редактор
Ст. преп. Елка Узунова – координатор и ръководител на екипа
Ст. преп. Даниела Стоилова – превод на английски език
Ст. преп. Румяна Денева – превод на английски език
Ст. преп. Маргарита Михайлова – превод на английски език
Ст. преп. Иванка Борисова – превод на английски език
Ст. преп. Венцислав Диков – стилев редактор на английски език

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакъров” 2

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор

☎ (+359) 889 882 298

Деяна Веселинова – технически секретар

☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg

Албена Александрова – компютърен дизайн

☎ (+359) 882 552 516, e-mail: a.aleksandrova@uni-svishtov.bg

© Академично издателство „Ценов” – Свищов

© Стопанска академия „Димитър А. Ценов” – Свищов

ISSN 0323-9004

Народностопански архив

Свищов, година LXX, книга 2 - 2017

**Заветни моменти за икономиката
и обществото**

**Финансовата наука в променяща се Европа –
предизвикателства и перспективи**

**Защо победи Тръмп – отговорът на теорията
на перспективите**

**Пазарът на труда на ЕС
(разгледан през призмата на еластичностите)**

**Кохезионната политика на Европейския съюз:
еволюция, предизвикателства и перспективи**

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

Изисквания при депозиране на статии за сп. „Народностопански архив”

1. Обем: статии от 12 до 25 страници

2. Депозиране на материалите: на хартиен носител и в електронен вид като приложен файл на E-mail: NSArhiv@uni-svishtov.bg

3. Технически изисквания:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата – А4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт – Times New Roman 14 pt;
- полета – Top - 2.54 cm; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата – долу вдясно;
- текст под линия – размер 10 pt;
- графики и фигури – Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, академична длъжност, научна степен – шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold – центрирано;

- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;

- резюме на български език в обем до 15 реда; ключови думи – от 3 до 5;

- **JEL** класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);

- основен текст (изложение);

- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;

- формулите се създават с Equation Editor.

5. Правила за цитиране: от 01.01.2017 г. в периодичните издания на СА „Д. А. Ценов” – Свищов за библиографско цитиране на информационни източници ще се използва **APA Style**. Неговите изисквания са поместени тук: <http://www.uni-svishtov.bg/default.asp?page=page&id=71> и тук: <http://www.apastyle.org/>.

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Ръкописите на нехабилитирани преподаватели се придружават от препис на протокол от катедрата, обсъдила и предложила научната разработка за публикуване.

От 1 януари 2017 г. заглавието на списанието на английски език е „Economic Archive”, като заменя транслитерираното наименование “Narodnostopanski archiv”, използвано до края на издателската 2016 г.

Авторите на публикуваните материали на страниците на списание „Народностопански архив” носят отговорност за тяхната автентичност.

От Редакционния съвет

www.uni-svishtov.bg/NSArhiv